

Hromadně vyráběné léčivé přípravky dle ATC – noví pacienti

VERZE 2026-01.01

Metodický popis

Autorský kolektiv:	Michal Vysoudil ¹ , Jiří Jarkovský ¹ , Petr Klika ¹ , Daniel Klimeš ¹ , Jan Mužík ¹ , Martin Komenda ¹ , Ladislav Dušek ¹ ¹ Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Recenzenti:	
Datum vytvoření dokumentu:	03.02.2026
Datum poslední aktualizace:	
Datum a vyjádření pověřence pro ochranu osobních údajů ÚZIS:	05.02.2026
Datum schválení poradou vedení ÚZIS:	11.02.2026
Typ výstupu:	Otevřená data
ID výstupu:	NR-04-88
Klíčová slova:	NRHZS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, léčivý přípravek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, ATC, nový pacient
EuroVoc:	léčivý přípravek, státní zdravotní služba
Citace:	Vysoudil M., Jarkovský J., Klika P., Klimeš D., Mužík J., Komenda M., Dušek L. Hromadně vyráběné léčivé přípravky dle ATC – noví pacienti. <i>Národní zdravotnický informační portál</i> [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR a Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2026. Dostupné z: http://www.nzip.cz/data/2635-hromadne-vyrabene-lecive-pripravky-atc-novi-pacienti-otevrena-data . ISSN 2695-0340
Datová sada dostupná na:	http://www.nzip.cz/data/2635-hromadne-vyrabene-lecive-pripravky-atc-novi-pacienti-otevrena-data
Kontakt:	analyzy@uzis.cz

1 Popis datové sady

1.1 Primární cíl

Cílem datové sady je přinést každého čtvrt roku informace o počtu pacientů, kterým byly poprvé v daném kvartále vydány nebo podány (aplikovány) hromadně vyráběné léčivé přípravky na úrovni ATC skupiny hrazené z veřejného zdravotního pojištění, a to od agregace na úrovni jednotlivých poskytovatelů zdravotních služeb, až po roční počty nových pacientů celkem.

Údaje zahrnují poslední dva roky, přičemž v posledním roce zahrnují poslední uzavřené čtvrtletí (nemusí se tedy jednat o kompletní rok). Datová sada je využitelná jak samostatně, tak jako vhodný doplněk pro datové sady, jejichž cílem je poskytnout komplexní informace o objemu vykázaných hromadně vyráběných léčivých přípravků hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

1.2 Základní informace

V rámci zveřejňování dat z Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ) vznikla agregovaná datová sada přinášející informace o počtech nových pacientů s vykázanými léčivými přípravky, která umožní analýzu trendů v preskripci léčiv.

Nové pacienty je možné hodnotit ze dvou pohledů, za prvé s ohledem na poskytovatele zdravotních služeb, kde je uveden počet nových pacientů u jednotlivých poskytovatelů bez ohledu na předchozí předepsání u jiného poskytovatele. Tento pohled umožňuje sledovat preskripci jednotlivých poskytovatelů. Druhý pohled umožňuje sledovat nové pacienty bez ohledu na poskytovatele zdravotních služeb. Ačkoliv je uveden, odpovídá u daného pacienta skutečně prvnímu poskytovateli, který mu léčivý přípravek předepsal.

Počty nových pacientů jsou členěné podle čtvrtletí a roku vydání nebo podání (aplikace) léčivého přípravku a IČZ (identifikační číslo poskytovatele zdravotních služeb), které lék předepsalo, a to vše ve formě agregovaných dat na úrovni jednotlivých ATC skupin. Smyslem agregace je zmenšit velikost dat při zachování informace o objemu vykazované péče.

Datová sada vzniká v souladu s národní metodikou tvorby otevřených dat a je dostupná v národním katalogu.

Kódy ATC jsou k dispozici v [číselníku ATC skupin](#).

Z technického hlediska vzniká tato datová sada kombinací údajů z datové věty AB (hlavičky dokladů o poskytnutých zdravotních službách) a datové věty AC (řádky těchto dokladů s údaji o jednotlivých poskytnutých zdravotních službách) dle Datového rozhraní NRHZZ, pro bližší informace viz dokumentaci na webové adrese <https://www.uzis.cz/nrhzz>.

1.3 Interpretace a informační hodnota

Datová sada je odvozena z dat Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZZ), který obsahuje data o vykázaných zdravotních službách hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Nový pacient je definován jako člověk, kterému byl za období předchozích pěti let poprvé vykázan léčivý přípravek na úrovni ATC skupiny, a to buď u konkrétního poskytovatele, nebo celkově. Rozdíl pěti let je stanoven od přesného data (dne v daném roce) vydání nebo podání léčivého přípravku. Časové okno pěti let bylo stanoveno jako kompromis s ohledem na náročnost výpočtu, resp. požadavkem na techniku.

Při zpracování datové sady je nutné vzít v úvahu, jak je možné s počty nových pacientů pracovat. Počet nových pacientů s ohledem na poskytovatele zdravotních služeb (sloupec „novy_pacient_ICZ“) je zaměřen na nové pacienty u jednotlivých poskytovatelů, aniž by zohledňoval předepsání stejného léčivého přípravku u poskytovatele jiného, tedy spíše je zaměřen na preskripční praxi jednotlivých IČZ. Z tohoto důvodu není možné počty nových pacientů sčítat při přechodu na nižší úroveň detailu (např. pro souhrn všech pacientů, kterým byl vybraný léčivý přípravek poprvé vydán nebo podán během roku).

Naopak počet nových pacientů bez ohledu na poskytovatele zdravotních služeb (sloupec „novy_pacient“) umožňuje další agregaci. Uvedené IČZ se vztahuje k prvnímu předepsání léčivého přípravku, jeden pacient je tak v daném kvartále zahrnutý skutečně jednou a zároveň nemůže být zahrnutý do kvartálu jiného. Díky tomu je možné například zjistit počet pacientů, kterým byl vybraný léčivý přípravek poprvé vydán nebo podán během roku.

1.4 Informační limity

Data za poslední uvedené čtvrtletí, tedy časově nejnovější tři měsíce, se při další aktualizaci pravděpodobně částečně změní (nemusí platit pro všechny léčivé přípravky), např. vlivem dohlašování vykázané péče. S ohledem na požadavky uživatelů zdravotnických dat na co nejaktuálnější data datová sada tyto údaje obsahuje, jen je třeba brát na toto omezení zřetel.

Data o zdravotních službách mimo veřejné zdravotní pojištění (samoplátci, připojištění) nebo služby nevykazované zdravotní pojišťovně (např. lékový paušál při hospitalizaci) nejsou v datové sadě k dispozici.

Datová sada zahrnuje pouze standardně hrazené léčivé přípravky z veřejného zdravotního pojištění. Nezahrnuje tedy ty léčivé přípravky, které běžně hrazeny nejsou, ale zdravotní pojišťovny je ve výjimečných případech uhradily (datová sada nezahrnuje léčivé přípravky, jejichž SÚKL kód začíná písmenem V, např. V100233).

Z důvodu ochrany osobních údajů fyzických osob datová sada nezahrnuje léčivé přípravky, které byly vykázaný na dokladech, kde byla současně uvedena i jedna z citlivých diagnóz – pohlavní nemoci a žloutenky.

1.5 Příklady použití

Typickým příkladem využití dat je použití dostupných sumarizací pro získání přehledu o tom, jak je konkrétní lék pacientům vykazován.

1.6 Ochrana osobních údajů

Datová sada je připravována v souladu se zákonem 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §73 odst. 8 a zákonem 110/2019 Sb. §16.

1.7 Klíčová slova

NRHVS, Národní registr hrazených zdravotních služeb, léčivý přípravek, veřejné zdravotní pojištění, vykázaná zdravotní péče, ATC, nový pacient

1.8 Klasifikace dle EuroVoc

léčivý přípravek, státní zdravotní služba

Datová sada: Hromadně vyráběné léčivé přípravky dle ATC – noví pacienti

Strana 3 z 5

2 Technická charakteristika

- Periodicita aktualizace: 4x ročně
- Formát datové sady: gz / csv
- Počet záznamů: 6 546 000
- Počet popisných atributů: 6
- Velikost: 25 MB (gz) / 200 MB (csv)

3 Zdroj dat

Zdrojem dat pro datovou sadu je databáze Národního registru hrazených zdravotních služeb (NRHZS), která je ve správě ÚZIS ČR dle zákona 372/2011 Sb. (Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování) §77a.

4 Agregace a transformace dat

Datová sada obsahuje agregované počty nových pacientů s předepsaným a současně i uhrazeným léčivem od zdravotních pojišťoven. Datum vydání nebo podání léčivého přípravku je převedeno na rok a čtvrtletí.

5 Atributy datové sady

1. Rok

- Název parametru: rok
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: rok prvního vydání nebo podání (aplikace) léčivého přípravku
- Možné hodnoty: rok zahrnující poslední uzavřené čtvrtletí a jeden předchozí rok

2. Čtvrtletí

- Název parametru: ctvrtletí
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: čtvrtletí prvního vydání nebo podání (aplikace) léčivého přípravku
- Možné hodnoty: od 1 do 4

3. Kód ATC skupiny léčivého přípravku

- Název parametru: ATC
- Datový typ: string
- Popis parametru: kód ATC skupiny dle číselníku platného v době publikování datové sady
- Možné hodnoty: viz [číselník ATC skupin](#)

4. IČZ předpisu

- Název parametru: ICZ
- Datový typ: string
- Popis parametru: identifikační číslo poskytovatele zdravotních služeb, který léčivý přípravek na úrovni ATC skupiny předepsal, je-li k dispozici

5. Počet nových pacientů dle IČZ

- Název parametru: novy_pacient_ICZ
- Datový typ: numeric

- Popis parametru: počet pacientů, kterým byl vydán nebo podán léčivý přípravek v daném čtvrtletí a roce u daného IČZ poprvé
- Možné hodnoty: přirozené číslo

6. Počet nových pacientů

- Název parametru: novy_pacient
- Datový typ: numeric
- Popis parametru: počet pacientů, kterým byl vydán nebo podán léčivý přípravek na úrovni ATC skupiny v daném čtvrtletí a roce poprvé
- Možné hodnoty: přirozené číslo